

Vantaan kaupunkitasoinen OPS

OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI

LUKU 6

- 6.1 Yhteistyö huoltajien kanssa
- 6.2 Arvioinnista tiedottamisen muodot
- 6.3 Käyttämisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet
- 6.4 Valinnaisaineiden arviointi
 - 6.4.1 Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 4-6
 - 6.4.2 Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 4-6
 - 6.4.3 Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 7-9
 - 6.4.4 Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 7-9
 - 6.4.5 Valinnaisaineiden päättöarviointi
- 6.5 Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
- 6.6 Sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttämisen arvioinnissa
- 6.7 Välitodistus
- 6.8 Erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat

6.1 Yhteistyö huoltajien kanssa

Oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta aina oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Yhteistyö huoltajien kanssa on kuitenkin tärkeää. On tärkeää, että huoltaja tietää, mistä arvioinnissa on kyse. Koulun arviointikulttuurin tulee siksi olla avointa, johdonmukaista ja yhdenvertaista.

Yhteistyö huoltajien kanssa oppimisen ja osaamisen arvioinnissa tarkoittaa tiedottamista siitä:

- miten oppilaan oppimista ja osaamista arvioidaan, miten opettaja havainnoi, kerää ja dokumentoi arviointitietoa
- mitä arvioidaan lukuvuoden aikana ja mitä lukuvuoden päätteeksi
- mitkä ovat oppiaineiden tavoitteet ja arviointikriteerit.

Tärkeää yhteistyötä kodin ja koulun välillä on lukuvuoden aikana pidettävä arviointikeskustelu. Arviointikeskusteluun osallistuvat oppilas, huoltaja ja luokanopettaja/ luokanvalvoja. Arviointikeskustelu on osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa opiskelua sekä kuvaa, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet.

Koulut päättävät arviointikeskustelujen ajankohdat ja kirjaavat ne lukuvuosisuunnitelmaan.

Erityisen tuen oppilaiden osalta arviointikeskustelu voidaan sisällyttää HOJKS:n päivitykseen.

Vantaalla arviointikeskustelu käydään tavoitteiden ja hyvinvoinnin hengessä – pääosassa on lapsi!

6.2 Arvioinnista tiedottamisen muodot

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaiden opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä formatiivisen arvioinnin avulla.

Oppilaille tulee selvittää oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet. Oppilaiden tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten suoriutumista arvioidaan.

Opettajien yhteistyö kouluyhteisössä on välttämätöntä, jotta arviointi on johdonmukaista ja yhdenvertaista. Yhteistyö näyttäytyy oppilaille ja huoltajille tiedottamisen selkeytenä ja arvioinnin läpinäkyvyytenä.

Kukin koulu päättää, miten tiedottaa oppimisen ja osaamisen arvioinnista ja kirjaa tiedottamisen tavat koulun opetussuunnitelmaan.

Koulukohtaiset täsmennykset:

- Mitä asioita huoltajille tiedotetaan oppimisen ja osaamisen arvioinnista?
- Miten oppilaille ja huoltajille annetaan lukuvuoden aikana tietoa opintojen etenemisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä?
- Milloin? Tiedottamisen ajankohdat.

6.3 Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet

Käyttäytymisen arvioi oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Vantaalla on laadittu kaupunkitasoiset arviointikriteerit käyttäytymisen arvioinnille, jotka astuvat voimaan 1.8.2021.

6.4 Valinnaisaineiden arviointi

Valinnaisaineet jaotellaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti:

- valinnaisiin aineisiin
- taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin

Valinnaiset aineet sekä taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat kaksi eri asiaa ja ne arvioidaan eri periaattein.

Valinnaiset aineet muodostavat omat oppimääränsä, jotka suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan itsenäisinä kokonaisuuksina. Valinnaiset aineet arvioidaan erikseen joko numeroarvosanalla tai sanallisella arviolla riippuen niiden laajuudesta.

Jokainen taide- ja taitoaineiden valinnainen tunti sisältyy aina taide- ja taitoaineiden yhteiseen oppimäärään. Kunkin taide- ja taitoaineen oppimäärän vähimmäistuntimäärästä ja siihen mahdollisesti taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista osoitetusta opetusajasta on muodostettu jatkumo, joka perustuu ko. oppiaineen yhteisen oppimäärän opetukselle annettuihin tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin.

Koulu tarkentaa valinnaisaineiden sisällöt lukuvuosisuunnitelmassa.

Valinnaisaineiden tuntimääristä, tarjonnasta ja jaosta valinnaisiin aineisiin ja taide- ja taitoaineisiin kerrotaan opetussuunnitelman luvussa 12, Valinnaisuus perusopetuksessa.

6.4.1 Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 4-6

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kolme vuosiviikkotuntia valinnaisille aineille vuosiluokille 4-6 (1 vuosiviikkotunti/vuosiluokka).

Valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti, koska ne ovat oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia. Valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä hyväksytty/hylätty (S/H). Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäväksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Valinnaisaineisiin liittyviä periaatteita kuvataan myös kaupunkitasoisen opetussuunnitelman luvussa 12, Valinnaisuus perusopetuksessa.

6.4.2 Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 4-6

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kuusi vuosiviikkotuntia taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin (2 vuosiviikkotuntia/vuosiluokka) vuosiluokille 4-6. Valinnaisten taide- ja taitoaineiden tuntien tulee olla eri oppiainetta kullakin vuosiluokalla.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei tule erillistä arviota todistuksiin.

Kotitaloutta ei ole yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 4-6. Valinnainen kotitalous arvioidaan lukuvuositodistuksessa merkinnällä hyväksytty/hylätty (S/H).

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien käyttö edistää näiden oppiaineiden tavoitteellista opiskelua.

6.4.3 Valinnaisten aineiden arviointi vuosiluokilla 7-9

Valinnaisena aineena voidaan tarjota syventäviä ja soveltavia oppiaineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu kahdeksan vuosiviikkotuntia valinnaisille aineille vuosiluokille 7-9.

Vuosiluokilla 7-9 ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin.

Kasva urheilijaksi -kurssia tarjotaan joka vuosiluokalla liikunnan syventävänä valinnaisena aineena. Kasva urheilijaksi -kurssi muodostaa oppimäärän, joka arvioidaan numeroin. Jos Kasva urheilijaksi -kurssi jää oppimäärältään alle kahteen vuosiviikkotuntiin, arvioidaan se sanallisesti. 9. vuosiluokalla valinnaisaineiden suorituksia tarkistettaessa koulu sopii, kuka tarkistaa oppilaiden Kasva urheilijaksi -kurssin laajuuden.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet, arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa ko. oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaille mitkä valinnaiset aineet vaikuttavat korottavasti arvosanaan.

Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja käytetään painotetun opetuksen järjestämiseen.

Koulun oppilaanohjaaja kertoo yhdessä opettajien kanssa oppilaalle siitä, kuinka valinnaisaineiden arvosanat vaikuttavat opiskelijaksi ottamisen perusteisiin toiselle asteelle.

Valinnaisaineisiin liittyviä periaatteita kuvataan myös kaupunkitasoisen opetussuunnitelman luvussa 12, Valinnaisuus perusopetuksessa.

6.4.4 Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien arviointi vuosiluokilla 7-9

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen tuntijaossa on varattu viisi vuosiviikkotuntia taide- ja taitoaineiden valinnaisiin tunteihin vuosiluokille 7-9.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisaineiden arviointi on osa kyseisen, kaikille yhteisen oppiaineen arviointia. Todistukseen ei tule erikseen mainintaa taide- ja taitoaineiden valinnaisten aineiden osalta, vaan arvosana kuuluu osaksi kaikille pakollisen taide- ja taitoaineen arviointia.

Valinnaisaineisiin liittyviä periaatteita kuvataan myös kaupunkitasoisen opetussuunnitelman luvussa 12, Valinnaisuus perusopetuksessa.

6.4.5 Valinnaisaineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotuntin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksyty- merkinnällä. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana. Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään ”hyväksytty”. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle. Valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon ”Soveltavat valinnaiset aineet” alle. Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle numeroarvosana tai ”osallistunut”, ja uudesta ”hyväksytty” tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä.

Taide- ja taitoaineiden päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

Oppilaalle tulee selvittää miten valinnaisaineiden arvosanat vaikuttavat opiskelijaksi ottamisen perusteisiin toiselle asteelle. Vastuu on oppilaanohjaajalla yhdessä opettajien kanssa.

6.5 Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Oppilaan ja huoltajien tulee saada tietää hyvissä ajoin, mikäli on vaarassa, että oppilas ei saavuta oppimäärän tavoitteita edes välttävästi. Oppilaan oppimisen edistymistä seurataan ja edistymisestä käydään keskustelua oppilaan ja huoltajien sekä oppilaan opettajien kanssa.

Ennen luokalle jättämistä on tarkasteltava oppilaan kokonaistilannetta; miten oppilasta on tuettu ja miten hän hyötyisi mahdollisesta luokan kertaamisesta. Erityisen tuen oppilaan kohdalla luokan kertaamisen sijaan tulee arvioida vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen järjestämistä. Oppilaalla, jolla on yksilöllistettyjä oppiaineita, ei luokan kertaamisen perusteena voi olla heikko koulumenestys yksilöllistetyissä oppiaineissa.

Mikäli näyttää siltä, että oppilas ei suorita oppiainetta hyväksytysti, hänelle tulee antaa mahdollisuus erikseen osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot ennen lukuvuoden loppumista tai hänelle tulee järjestää mahdollisuus osoittaa ne lukuvuoden päätyttyä, ennen seuraavan lukuvuoden alkamista.

Vuosiluokalle jättämisestä päättävät rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Oppilas voi edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelman mukaisesti. Opintokokonaisuudet kirjataan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSn. Opintokokonaisuudet voivat sisältää yhden oppiaineen sisältöjä tai useamman oppiaineen sisältöjä. Sisällöt pohjautuvat aina opetussuunnitelmaan. Opintokokonaisuuksille määritellään tavoitteet, suorittamisjärjestys, aikataulu ja arviointi. Opintokokonaisuuksien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä.

6.6 Sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa

Lukuvuositolistuksessa käytetään sanallista arviointia vuosiluokilla 1-3. Sanallisesta arviosta käy ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista jokaisessa opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa.

Lukuvuositolistuksessa käytetään numeroarviointia vuosiluokilla 4-9. Sanallista ja numeroarviointia täydennetään kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä vuosiluokilla 1-6.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Väli- ja lukuvuositolistukseen merkitään arvio oppilaan käyttäytymisestä. Vuosiluokilla 1–3 käyttäytymisestä annetaan sanallinen arvio, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Yksilöllistettyjen oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan samaa ohjeistusta kuin muussakin arvioinnissa ts. vuosiluokkien 1-3 oppilaille annetaan sanallista arviota ja vuosiluokkien 4-9 oppilaille annetaan numero. Sanallisen arvion tai numeroarvosanan perään lisätään tähti (*) Numeerisen arvosanan lisäksi voi antaa myös sanallista arviointia todistuksen liitteenä.

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

Oman opinto-ohjelman (oppimissuunnitelma, HOJKS) mukaan, vuosiluokkiin sitomattomasti opiskelevan oppilaan välitodistus voidaan jättää antamatta. Lukuvuositolodistuksessa oppilas saa suorittamistaan opintokokonaisuuksista arvosanat. Opintokokonaisuudet tarkennetaan oppimissuunnitelmassa tai henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa.

6.7 Välitodistus

Vantaalla oppilaille annetaan välitodistus lukuvuoden aikana koulun valitsemana ajankohtana. Välitodistuksessa käytetään sanallista arviointia vuosiluokilla 1-3 ja numeroarviointia vuosiluokilla 4-9. Välitodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositolodistus.

Välitodistus on summatiivista arviointia, jossa lukuvuoden puolivälissä kuvataan missä määrin oppilas on saavuttanut kyseiselle vuosiluokalle asetetut tavoitteet, joita siihen mennessä on opiskeltu.

Välitodistukseen merkitään myös arvio oppilaan käyttäytymisestä. Vuosiluokilla 1–3 käyttäytymisestä annetaan sanallinen arvio, joka annetaan todistuksen liitteenä.

6.8 Erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat

Kotiopetuksessa oleville oppilaille erityisen tutkinnon suorittamismahdollisuudesta sovitaan erikseen.